

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
APLINKOS APSAUGOS VALSTYBINĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. IX-1005
PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2024 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo Nr. IX-1005 nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymą Nr. IX-1005 ir jį išdėstyti taip:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS
APLINKOS APSAUGOS VALSTYBINĖS PRIEŽIŪROS
ĮSTATYMAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros Lietuvos Respublikoje organizavimo ir vykdymo teisinius pagrindus ir tvarką, principus, aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą Lietuvos Respublikoje atliekančios institucijos veiklos teisinius pagrindus, funkcijas, veiklos organizavimą; aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų teisinį statusą, teises ir pareigas, socialines garantijas, atsakomybę; neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių veiklos teisinius pagrindus, teises ir pareigas, socialines garantijas, skatinimą, veiklos organizavimą.

2. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros objektai:

1) aplinkos apsaugos ir taršos prevencijos srityje (toliau – aplinkos apsaugos sritis) – kraštovaizdis ir biologinė įvairovė, genetiškai modifikuoti organizmai, paviršinis ir požeminis vanduo ir nuotekos, atliekos (išskyrus radioaktyvias), cheminės medžiagos ir cheminiai mišiniai, aplinkos oras, poveikio aplinkai vertinimas, strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, klimato kaita, aplinkos monitoringas (išskyrus radiologinį);

2) gamtos išteklių naudojimo srityje – žemė, žemės gelmės, paviršinis ir požeminis vanduo, aplinkos oras, augalija, gyvūnija, miškai ir kiti gamtos ištekliai.

3. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio įstatymo priede.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Aplinkos apsaugos valstybinė priežiūra** – aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos ir aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų veikla asmenų atžvilgiu, kai siekiama užtikrinti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių

teisės aktų reikalavimų laikymąsi, rizikų aplinkai valdymą aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje, pasireiškianti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų prevencija, pažeidimų nutraukimu ir asmenų, padariusių šiuos pažeidimus, nustatymu, jų patraukimu teisinėn atsakomybėn, ir siekiu užtikrinti pažeidimo neigiamų pasekmių aplinkai pašalinimą, aplinkos būklės atkūrimą ir (ar) aplinkai padarytos žalos atlyginimą.

2. **Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas** – aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos valstybės tarnautojas, turintis šio įstatymo nustatyta tvarka jam suteiktus įgaliojimus.

3. **Kontrolinis pirkimas** – prekių ir (ar) paslaugų pirkimas, vykdomas atliekant asmenų patikrinimą ir kurio tikslas – nustatyti, ar asmenys parduoda prekes ir (ar) teikia paslaugas laikydamiesi aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

4. **Prievarta** – aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos veiklos metodas, kuriuo siekiama įgyvendinti šiai institucijai pavestas funkcijas ir kuris taikomas, kai nevykdomi aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno teisėti reikalavimai ar nurodymai arba siekiama išvengti pavojaus aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno ar kito asmens gyvybei ir sveikatai.

5. **Privalomasis nurodymas** – rašytinis aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno įpareigojimas asmeniui per paskirtą terminą įgyvendinti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus arba imtis priemonių, kad aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų arba žalos aplinkai būtų išvengta ar ji būtų sumažinta, arba likviduoti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimo sukeltas pasekmes ar įgyvendinti aplinkos atkūrimo priemones.

6. **Privati teritorija** – fizinių arba privačių juridinių asmenų nuosavybės teise ar kitais pagrindais valdoma ir (ar) naudojama teritorija.

7. **Psichinė prievarta** – įspėjimas apie ketinimą naudoti fizinę prievartą ar šaunamąjį ginklą. Psichinei prievartai prilyginamos specialiosios priemonės ar tarnybinio šaunamojo ginklo parengimas prireikus naudoti.

8. **Reidas** – be išankstinio aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų įspėjimo nuotoliniu būdu arba atvykus į tam tikrą teritoriją atliekama jos apžiūra, kai aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros tikslais renkami duomenys apie toje teritorijoje vykdomą veiklą, galimus aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus ar siekiama juos nustatyti ir (ar) išaiškinti, ir (ar) vykdomos kitos aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros priemonės.

9. **Specialiosios priemonės** – tiesioginio pavojaus asmens gyvybei nekeliančios priemonės, kuriomis siekiama atgrasyti galimus teisės pažeidėjus, sulaikyti administracinius nusižengimus ar nusikalstamą veiką galimai padariusius asmenis, šiuos asmenis ir agresyvius ar linkusius žalotis asmenis sutramdyti ir pristatyti į teisėtvarkos ir (ar) sveikatos priežiūros įstaigą, priverstinai sustabdyti transporto priemones ir patekti į teritorijas, patalpas ar transporto priemones.

10. **Valstybiniai laboratoriniai tyrimai** – aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros tikslais atliekami į aplinką patenkančių teršalų, jų paveiktos aplinkos ir atliekų cheminės sudėties ir fizikinių savybių tyrimai ir matavimai (ėminių ėmimas, laboratorinių tyrimų ir matavimų atlikimas).

11. Šiame įstatyme vartojama sąvoka „fizinė prievarta“ suprantama kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos policijos įstatyme, „ūkio subjektas“ – kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme, „ūkinė veikla“ – kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos konkurencijos

įstatyme. Kitos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme, Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir cheminių mišinių įstatyme, Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme, Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatyme, Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos medžioklės įstatyme, Lietuvos Respublikos miškų įstatyme, Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės sienos ir jos apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme ir Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatyme.

3 straipsnis. Pagrindiniai aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros principai

Aplinkos apsaugos valstybinė priežiūra grindžiama šiais principais:

- 1) prevencijos principas. Šis principas reiškia, kad aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija ir aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas turi siekti užkirsti kelią aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimams, siekti išvengti neigiamo poveikio aplinkai;
- 2) atsakomybės neišvengiamumo principas. Šis principas reiškia, kad aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija ir aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas turi siekti, kad asmuo, padaręs aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą, būtų nustatytas ir patrauktas teisinėn atsakomybėn, pašalintų pažeidimo sukeltas neigiamas pasekmes, atkurtų aplinkos būklę ir (ar) visiškai atlygintų aplinkai padarytą žalą;
- 3) Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintais viešojo administravimo ir ūkio subjektų veiklos priežiūros principais.

II SKYRIUS

APLINKOS APSAUGOS VALSTYBINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZAVIMAS, VYKDYMAS IR KONTROLĖ

4 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros organizavimas ir kontrolė

1. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą Lietuvos Respublikoje organizuoja ir kontroliuoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros kontrolę vykdanči institucija).
2. Vykdydama šio straipsnio 1 dalyje nurodytas funkcijas, Aplinkos ministerija:
 - 1) formuoja valstybės politiką aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros srityje, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą;
 - 2) metodiškai vadovauja aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančiai institucijai;
 - 3) kontroliuoja aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų įgyvendinimą.

5 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūrą atliekanti institucija

Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą Lietuvos Respublikoje atlieka Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija.

6 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos funkcijos

Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija:

1) organizuoja ir vykdo prevencinę veiklą, kuria siekiama, kad asmenys elgtųsi aplinkai palankiai ir laikytųsi aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų;

2) teikia metodinę pagalbą asmenims, juos konsultuoja, atlieka jų veiklos patikrinimus;

3) tiria aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų nustatytų reikalavimų pažeidimus, su aplinkos teršimu susijusius įvykius, renka ir vertina duomenis, susijusius su aplinkos apsaugos srities įvykiais (įskaitant ekstremaliuosius įvykius), jų priežastimis ir pasekmėmis;

4) vertina aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimų pasekmes aplinkai ir (ar) žalą aplinkai, imasi priemonių, kad teršėjas atlygintų žalą aplinkai ir kitus nuostolius;

5) taiko aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidėjams teisinę atsakomybę, šiame ir kituose įstatymuose nustatytas teisinio poveikio priemones – nustatyta tvarka skiria administracines nuobaudas (įstatymų nustatytais atvejais perduoda medžiagą teisėsaugos institucijoms spręsti klausimą dėl kaltų asmenų patraukimo baudžiamojon atsakomybėn) ir taiko ekonomines sankcijas, taiko kitas įstatymų nustatytas teisinio poveikio priemones;

6) prižiūri, ar asmenys laikosi teisės aktuose, reglamentuojančiuose teršalų išmetimą ir išleidimą į aplinką, nustatytų reikalavimų bei aplinkos kokybės normų;

7) prižiūri, ar asmenys laikosi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų ir (ar) taršos leidimų sąlygų, išskyrus kitų institucijų šiuose leidimuose pagal kompetenciją nustatytas sąlygas triukšmo ir kvapų valdymo srityje, leidimų naudoti žemės gelmių išteklius ar žemės gelmių ertmes sąlygų;

8) prižiūri, ar asmenys laikosi aplinkos tyrimų apskaitos ir (ar) ataskaitų teikimo reikalavimų, nustatytų aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančiuose teisės aktuose;

9) prižiūri, ar asmenys, turintys pareigą įveisti ar atkurti gamtos išteklius, laiku ir tinkamai šią pareigą vykdo;

10) prižiūri, ar cheminės medžiagos ir cheminiai mišiniai (išskyrus tiekiamas rinkai chemines medžiagas ir cheminius mišinius, skirtus vartotojų asmeniniams ir namų ūkio poreikiams tenkinti) klasifikuojami, ženklinami, pakuojami, įtraukiami į apskaitą ir jų apskaita tvarkoma pagal teisės aktų reikalavimus; ar laikomasi cheminių medžiagų registracijos, pavojingųjų cheminių medžiagų autorizacijos reikalavimų ir sąlygų, cheminių medžiagų ar cheminių mišinių saugos duomenų lapų sudarymo ir pateikimo, informacijos apie chemines medžiagas perdavimo jų tiekimo grandinėje, ataskaitų apie cheminių medžiagų ir cheminių mišinių teikimo, pavojingųjų cheminių medžiagų, cheminių mišinių ir gaminių gamybos, naudojimo, tiekimo rinkai apribojimų reikalavimų; pagal kompetenciją prižiūri, ar laikomasi pavojingųjų cheminių medžiagų, jų turinčių cheminių mišinių ar gaminių importo ar eksporto reikalavimų;

11) prižiūri, ar genetiškai modifikuoti mikroorganizmai ir organizmai ribotai naudojami, išleidžiami į aplinką laikantis teisės aktuose nustatytų reikalavimų;

12) prižiūri, ar žmogaus palaikų kremavimo veikla vykdoma laikantis Žmonių palaikų laidojimo įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje, 11 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 13 straipsnyje, 14 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų reikalavimų;

13) prižiūri, ar savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšos naudojamos Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatyme numatytiems tikslams;

14) prižiūri, ar asmenys laikosi teisės aktuose, reglamentuojančiuose medžiagų ir daiktų priskyrimo prie šalutinių produktų kriterijus, nustatytų reikalavimų;

15) prižiūri, ar asmenys laikosi gamintojų ir importuotojų atsakomybę reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytų reikalavimų;

16) prižiūri, ar asmenys naudoja žemės, žemės gelmių, paviršinio ir požeminio vandens, aplinkos oro, augalijos, gyvūnijos, miškų ir kitus gamtos išteklius laikydamiesi žemės, žemės gelmių, paviršinio ir požeminio vandens, aplinkos oro, augalijos, gyvūnijos, miškų ir kitų gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

7 straipsnis. Viešojo intereso gynimas aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityse

Kai kyla įtarimas, kad viešasis interesas pažeistas aplinkos apsaugos srityje ar gamtos išteklių naudojimo srityje, aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija kreipiasi į teismą dėl viešojo intereso gynimo.

8 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios ir aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros kontrolę vykdančios institucijų santykiai su kitomis valstybės ir savivaldybių institucijomis, visuomene

1. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija bendradarbiauja su valstybės ir savivaldybių institucijomis, įstaigomis, asociacijomis, kitais asmenimis vykdydama aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų prevencijos programas, atlikdama priežiūros veiksmus. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija bendradarbiauja su visuomene, siekdama, kad būtų ugdomas aplinkosaugos sąmoningumas, visuomenės nariai dalyvautų užtikrinant aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų laikymąsi.

2. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija ir aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros kontrolę vykdanči institucija, skatindamos asmenų aplinkai palankų elgesį, inicijuoja prevencines ir aplinkosaugos švietimo programas, aplinkosaugos žinių švietimo įstaigose ir visuomenės informavimo priemonėse sklaidą.

3. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija ir aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros kontrolę vykdanči institucija kitų valstybės ir savivaldybių institucijų prašymu privalo neatlygintinai joms pateikti turimą informaciją, būtiną šių institucijų funkcijoms atlikti.

4. Kitos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, valstybės ir savivaldybių valdomos įmonės aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios ir aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros kontrolę vykdančios institucijų prašymu privalo neatlygintinai teikti turimą informaciją, būtiną aplinkos apsaugos valstybinei priežiūrai organizuoti, vykdyti ir priežiūros kontrolei atlikti.

III SKYRIUS

APLINKOS APSAUGOS VALSTYBINĖS PRIEŽIŪROS PAREIGŪNŲ STATUSAS, TEISĖS IR PAREIGOS

9 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai

1. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą Lietuvos Respublikoje atlieka aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai, kurie pagal jiems suteikiamus įgaliojimus skirstomi į:

- 1) vyriausiuosius valstybinius aplinkos apsaugos inspektorius;
- 2) vyresniuosius valstybinius aplinkos apsaugos inspektorius;
- 3) valstybinius aplinkos apsaugos inspektorius.

2. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnams užtikrinamos Valstybės tarnybos įstatyme ir kituose valstybės tarnautojų socialinę apsaugą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytos socialinės garantijos.

3. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai valstybės lėšomis aprūpinami tarnybine uniforma. Tarnybinių uniformų su aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų skiriamaisiais ženklais pavyzdžius, tarnybinės uniformos išdavimo, dėvėjimo ir grąžinimo tvarką nustato aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija.

4. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno statusą įrodo tarnybinis pažymėjimas, tarnybinė uniforma su aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų skiriamaisiais ženklais arba aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno tarnybinis ženklas. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų tarnybiniai pažymėjimai ir ženklai išduodami ir apskaitomi aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos nustatyta tvarka.

5. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai Vyriausybės nustatyta tvarka turi būti specialiai parengti ir reguliariai tikrinami, ar jie geba veikti situacijose, susijusiose su psichinės ar fizinės prievartos ir šaunamojo ginklo panaudojimu.

10 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų įgaliojimų suteikimas, sustabdymas ir įgaliojimų stabdymo panaikinimas, įgaliojimų panaikinimas

1. Vyriausiojo valstybinio aplinkos apsaugos inspektoriaus, vyresniojo valstybinio aplinkos apsaugos inspektoriaus, valstybinio aplinkos apsaugos inspektoriaus įgaliojimai suteikiami aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos valstybės tarnautojams, kurių pareigybių aprašyme nustatytas aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros funkcijos vykdymas, priėmus juos į pareigas.

2. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų įgaliojimai sustabdomi, kai jie nušalinami nuo pareigų Valstybės tarnybos įstatymo 29 straipsnyje nurodytais atvejais. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų įgaliojimų sustabdymas panaikinamas, kai aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai grąžinami į pareigas Valstybės tarnybos įstatymo 29 straipsnio 8 dalyje nustatytais atvejais arba kai sueina nušalinimo nuo pareigų terminas.

3. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų įgaliojimai panaikinami, kai aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai atleidžiami iš pareigų Valstybės tarnybos įstatymo 35 straipsnyje nurodytais atvejais.

11 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų teisės ir pareigos

1. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai turi šias teises:

1) pateikę tarnybinį pažymėjimą, netrukdomai patekti į visų įmonių, įstaigų, organizacijų, ūkių, pasienio ruožo ir privačias teritorijas, jose esančius objektus (statinius, įrenginius, patalpas ir kt.), kitus ūkinės veiklos objektus ir tikrinti, ar juose laikomasi aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, imti ėminius, atlikti kontrolinius pirkimus, tyrimus ir matavimus, fiksuoti patikrinimą garso ir (ar) vaizdo fiksavimo, ir (ar) įrašymo priemonėmis, neatlygintinai gauti cheminių medžiagų ir cheminių mišinių mėginius (ėminius) jų sudėčiai nustatyti ir savybėms ištirti ar bandymams atlikti, ėminius imant Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Į karinius dalinius turi teisę patekti patekimą į karinius dalinius reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka. Į tikrinamo fizinio asmens gyvenamosios paskirties patalpas (tarp jų ir nuomojamas ar naudojamas kitu pagrindu) (toliau – gyvenamosios patalpos) be

fizinio asmens sutikimo turi teisę pateikti pateikę šio įstatymo 12 straipsnyje nustatyta tvarka gautą teismo leidimą;

2) neatlygintinai gauti iš asmenų informaciją ir (ar) duomenis, ir (ar) dokumentus, susijusius su galimais aplinkos apsaugą ar gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimais, reikalingus aplinkos apsaugos valstybinei priežiūrai atlikti, užkirsti kelią aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimams ar žalai aplinkai, išaiškinti pažeidimus ir nustatyti pažeidėjus, patraukti juos teisinėn atsakomybėn, įvertinti žalą aplinkai, taip pat gauti informaciją apie ūkinės veiklos poveikį aplinkai, informaciją apie teisės aktais, reglamentuojančiais prievoles mokėti mokesčius už valstybinius gamtos išteklius, angliavandenilių išteklius, už aplinkos teršimą, nustatytų prievolių vykdymą, atskaitymų nuo pajamų pagal Miškų įstatymą vykdymą; taip pat teisės aktų, reglamentuojančių valstybės ir tarnybos paslaptis ir komercines paslaptis, nustatyta tvarka gauti informaciją ir duomenis, kurie yra valstybės, tarnybos ar komercinė paslaptis, cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo priežiūrai atlikti; aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos nustatyta tvarka ne ilgiau kaip iki patikrinimo pabaigos paimti dokumentus ar patvirtintas jų kopijas (nuorašus) ir daiktus, reikalingus patikrinimui atlikti, jeigu šių dokumentų ar daiktų paėmimo nereglamentuoja Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas;

3) reido metu, siekiant vykdyti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų prevenciją, atskleisti ir ištirti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus, be išankstinio įspėjimo vykdyti nenuolatinę teritorijų (išskyrus karines teritorijas) ir (ar) jose esančių objektų (statinių, įrenginių, patalpų (išskyrus gyvenamųjų patalpų), transporto priemonių) ir (ar) daiktų (gamtos išteklių, medžiagų, įrankių ir priemonių) apžiūrą iš sausumos, vandens ir oro, pasitelkiant vaizdo stebėjimo ir (ar) fiksavimo priemones aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos nustatyta tvarka, laikantis šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose asmens duomenų tvarkymą, įtvirtintų reikalavimų;

4) tikrinti dokumentų, daiktų (gamtos išteklių, medžiagų, įrankių ir priemonių), vykdomos veiklos atitiktį aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams;

5) šio įstatymo nustatyta tvarka vykdyti reidus ir (ar) dalyvauti kitų institucijų vykdomuose reiduose;

6) aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos nustatyta tvarka stabdyti su Lietuvos valstybės vėliava ar užsienio valstybės vėliava Lietuvos Respublikos vidaus vandenyse, Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ir Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje plaukiojančius laivus, atlikti juose aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą; šio įstatymo nustatyta tvarka atlikti tyrimą dėl jūros aplinkos teršimo ar kitų aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų, sulaikyti laivus, nukreipti juos į saugų uostą ar kitą saugią stovėjimo vietą nekeliant pavojaus jūros aplinkai; atlikti aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atviroje jūroje su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančiuose laivuose. Šio punkto ir šio įstatymo IV skyriaus trečiojo skirsnio nuostatos netaikomos karo laivams, pagalbiniam karo laivyno laivams arba kitiems valstybei nuosavybės teise priklausantiems ar jos eksploatuojamiems ir tuo metu tik nekomercine valstybės veikla užsiimantiems laivams;

7) kad būtų išaiškinti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimai, už kuriuos numatyta teisinė atsakomybė, ar užkirstas kelias jiems, taip pat grėsmei

dėl žalos aplinkai, aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos nustatyta tvarka apžiūrėti transporto priemonės, atlikti transporto priemonių į aplinką išmetamų teršalų kontrolę;

8) šio įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių fizinės, psichinės prievartos naudojimą, šaunamojo ginklo ir specialiųjų priemonių panaudojimą, nustatyta tvarka naudoti fizinę, psichinę prievartą, šaunamąjį ginklą ir specialiąsias priemones;

9) Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo nustatyta tvarka naudoti mėlynos ir raudonos arba tik mėlynos spalvos švyturėlius ir specialiuosius garso signalus vairuojant specialiąsias transporto priemones, Administracinių nusižengimų kodekse nustatyta tvarka stabdyti transporto priemones;

10) pasitelkti ekspertus ir (ar) specialistus, turinčius reikiamą įrangą, dalyvauti patikrinime ir (ar) vertinti patikrinimo duomenis, ir (ar) imti ėminius, ir (ar) atlikti tyrimus ir matavimus, kai reikia specialių žinių ir (ar) įrangos;

11) įtardami, kad medžioklėje dalyvaujantis medžiotojas yra neblaivus ir (ar) apsvaigęs nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų, Vyriausybės nustatyta tvarka tikrinti, ar jis yra neblaivus ar apsvaigęs;

12) šio įstatymo 17 straipsnyje nustatyta tvarka atlikti į aplinką patenkančių teršalų ir jų paveiktos aplinkos užterštumo matavimus;

13) naudotis kitomis šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą, numatytais teisėmis.

2. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai turi šias pareigas:

1) gavę pranešimą ir (ar) informaciją apie galimus aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus, imtis priemonių, kad pažeidimas būtų išaiškintas ir nustatyti pažeidėjai, jeigu pagal kompetenciją patys to padaryti negali, – informuoti kompetentingą valstybės instituciją, kad ši imtusi priemonių išaiškinti pažeidimą ir nustatyti pažeidėją. Priimant sprendimą dėl reagavimo ar nereagavimo į pranešimus ar gautą informaciją apie galimus aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus, įvertinamas informacijos pagrįstumas, patikimumas, įtariamo pažeidimo keliamo grėsmė saugomai vertybei (reikšmingumas), aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos išteklių naudojimo efektyvumas ir pagrįstumas. Sprendimų dėl reagavimo į pranešimus ir (ar) informaciją apie galimus aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus priėmimo tvarką nustato aplinkos ministras ar jo įgaliota institucija;

2) nustatius aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą, kuriuo aplinkai buvo padaryta žala, ir įvertinus padarytą žalą aplinkai, išskyrus atvejus, kai padarytas reikšmingas neigiamas poveikis aplinkai, dėl kurio turi būti taikomas aplinkos būklės atkūrimas iki pirminės būklės, privalo aplinkos ministro nustatyta tvarka pasiūlyti pažeidėjui atlyginti žalą aplinkai ir kitus nuostolius. Jeigu pažeidėjas per aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno nurodytą terminą savanoriškai neatlygina žalos aplinkai ir kitų nuostolių, aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas privalo pateikti ieškinį teisme dėl žalos aplinkai ir kitų nuostolių atlyginimo;

3) Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse ir Aplinkos apsaugos įstatyme nustatyta tvarka vykdyti administracinių nusižengimų teiseną ir bylų dėl ekonominių sankcijų skyrimo teiseną;

4) šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka duoti privalomuosius nurodymus asmenims;

5) kilus įtarimų dėl neblaivumo ar apsvaigimo, kai medžioklėje dalyvaujantis medžiotojas nesutinka tikrintis dėl neblaivumo ar apsvaigimo, ar užfiksavus, kad medžioklėje dalyvaujantis medžiotojas yra neblaivus ar apsvaigęs, neleisti šiam medžiotojui dalyvauti medžioklėje;

6) gavę iš Vyriausybės paskirtos kompetentingos institucijos, atsakingos, už Bendrijoje ir ne Bendrijoje esančių organizacijų registravimą pagal Reglamentą (EB) Nr. 1221/2009 ir kitų pagal šį reglamentą kompetentingai institucijai nustatytų funkcijų atlikimą, ir (ar) Vyriausybės paskirtos kompetentingos institucijos, atsakingos už Reglamente (EB) Nr. 66/2010 numatytų užduočių vykdymą, informaciją, kad neteisėtai ir nesilaikant nustatytų reikalavimų naudojami Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos logotipas ir (ar) Europos Sąjungos ekologinis ženklas, vykdyti administracinių nusižengimų teiseną Administracinių nusižengimų kodekse nustatyta tvarka, inicijuoti bylos dėl ekonominės sankcijos skyrimo nagrinėjimą Aplinkos apsaugos įstatymo nustatyta tvarka;

7) šio įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių šaunamojo ginklo ir specialiųjų priemonių saugojimą ir nešiojimą, nustatyta tvarka saugoti ir nešioti šaunamąjį ginklą ir specialiąsias priemones;

8) vykdyti kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą, numatytas pareigas.

3. Bylas dėl ekonominių sankcijų skyrimo nagrinėja ir ekonomines sankcijas skiria vyriausieji valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą tarptautiniuose vandenyse atlieka vyriausieji valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai ir vyresnieji valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai.

4. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai, neatsižvelgiant į jų tarnybos vietą, turi teisę atlikti aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ir Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje plaukiojančiuose laivuose ir atviroje jūroje su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančiuose laivuose.

5. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija, gavusi aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno sutikimą pasyviai budėti namie, nustato pasyviojo budėjimo namie laiką. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas gali bet kuriuo metu sutikimą atšaukti tokia pačia tvarka, kokia sutikimas duotas. Sutikimo davimo, atšaukimo tvarką nustato aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija.

6. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas, davęs šio straipsnio 4 dalyje nurodytą sutikimą, privalo pasyviojo budėjimo namie metu būti pasirengęs pradėti atlikti aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas pasyviojo budėjimo namie metu privalo priimti informaciją ir pranešimus apie aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus.

7. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas, pasyviojo budėjimo namie metu gavęs informacijos arba pranešimą apie daromą aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą, privalo pradėti aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą. Už pasyvųjį budėjimą namie ir laiką, kada šioje dalyje nustatytais atvejais pradedama ir atliekama aplinkos apsaugos valstybinė priežiūra mokama teisės aktų, reglamentuojančių darbo užmokesčio skaičiavimą, mokėjimą valstybės tarnautojams, nustatyta tvarka. Laikas, kada šioje dalyje nustatytais atvejais pradedama ir atliekama aplinkos apsaugos valstybinė priežiūra, įskaitomas į aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno darbo laiką.

8. Pasyviojo budėjimo namie laiko nustatymo, pasyviojo budėjimo namie, pranešimų, susijusių su aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimais,

priėmimo, perdavimo, reagavimo į juos ir aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros vykdymo pasyviojo budėjimo namie metu tvarką nustato aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija.

12 straipsnis. Teismo leidimų patekti į fizinių asmenų gyvenamąsias patalpas išdavimo tvarka

1. Jeigu aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija priima sprendimą atlikti patikrinimą fizinio asmens gyvenamosiose patalpose, pirmosios instancijos administraciniam teismui teikiamas prašymas išduoti teismo leidimą patekti į fizinio asmens gyvenamąsias patalpas, išskyrus atvejus, kai aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija kreipiasi į fizinį asmenį ir gauna sutikimą patekti į fizinio asmens gyvenamąsias patalpas.

2. Prašyme išduoti teismo leidimą patekti į fizinio asmens gyvenamąsias patalpas turi būti nurodytas tikrinamo fizinio asmens vardas, pavardė, gyvenamųjų patalpų adresas, įtariamų pažeidimų pobūdis.

3. Prašymas išduoti teismo leidimą patekti į tikrinamo fizinio asmens gyvenamąsias patalpas turi būti išnagrinėtas ir motyvuota nutartis priimta ne vėliau kaip per 72 valandas nuo prašymo priėmimo momento.

4. Jeigu aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija nesutinka su pirmosios instancijos administracinio teismo nutartimi, ji turi teisę per 7 kalendorines dienas nuo šios nutarties priėmimo ją apskųsti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui.

5. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas turi išnagrinėti aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos skundą dėl pirmosios instancijos administracinio teismo nutarties ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas nuo šio skundo priėmimo dienos.

IV SKYRIUS

APLINKOS APSAUGOS VALSTYBINĖS PRIEŽIŪROS PROCESAS

PIRMASIS SKIRSNIS

KONSULTAVIMAS, METODINĖS PAGALBOS TEIKIMAS, VEIKLOS PATIKRINIMAS

13 straipsnis. Konsultavimas, metodinės pagalbos teikimas ir aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros viešumas

1. Asmenų konsultavimas yra neatsiejama aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros dalis. Ūkio subjektų konsultavimas atliekamas Viešojo administravimo įstatyme nustatyta tvarka.

2. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija, atlikdama asmenų veiklos priežiūrą, turi teikti metodinę pagalbą, siekti užkirsti kelią žalai teisės normų saugomoms vertybėms atsirasti (teisės aktų pažeidimų prevencija) ir išlaikyti; ūkio subjektų veiklos priežiūros atveju – siekti užtikrinti tvarų ūkinės veiklos vykdymą ir verslo plėtrą.

3. Planuojamų tikrinti ūkio subjektų plano įgyvendinimas, informacijos apie atliekamą patikrinimą visuomenės informavimo priemonėms ir su patikrinimu nesusijusiems asmenims pateikimas, poveikio priemonių taikymas ūkio subjektams, su ūkio subjektų veiklos aplinkos apsaugos valstybine priežiūra susijusios informacijos skelbimas, informacijos aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančiai institucijai teikimas, aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos veiklos vertinimas ir atskaitomybė atliekami Viešojo administravimo įstatyme nustatyta tvarka.

14 straipsnis. Reidai

1. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija reidus organizuoja ir vykdo aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos nustatyta tvarka.

2. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija organizuodama reidus gali viešojo administravimo subjektams siūlyti juose dalyvauti.

3. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija pagal kompetenciją turi teisę dalyvauti kitų viešojo administravimo subjektų organizuojamuose reiduose.

15 straipsnis. Asmenų veiklos patikrinimas

1. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija ūkio subjektų patikrinimų planų sudarymo kriterijus, planinių ir neplaninių patikrinimų tvarką ir trukmę įtvirtinančias taisykles, tikrinamų asmenų atrankos kriterijus įtvirtinančias taisykles rengia ir tvirtina, taip pat ūkio subjektų patikrinimų planą rengia, tvirtina, skelbia ir keičia Viešojo administravimo įstatyme nustatyta tvarka. Kitų asmenų patikrinimų planų sudarymo kriterijus, patikrinimų tvarką ir trukmę įtvirtinančias taisykles, tikrinamų asmenų atrankos kriterijus įtvirtinančias taisykles rengia ir tvirtina, taip pat kitų asmenų patikrinimų planą rengia, tvirtina, skelbia ir keičia aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija šios institucijos nustatyta tvarka.

2. Patikrinimą įforminančių dokumentų formas ir jų pildymo reikalavimus tvirtina aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija.

3. Tikrindamas veiklą, aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas privalo:

1) prisistatyti nuroydamas vardą, pavardę ir pareigas, nurodyti tikrinimo priežastį ir, kai neturi aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno tarnybinio ženklo ar nedėvi tarnybinės uniformos su aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų skiriamaisiais ženklais arba asmuo reikalauja, parodyti tarnybinį pažymėjimą;

2) paaiškinti asmens teisę dalyvauti patikrinime, neplaninio patikrinimo metu įteikti sprendimo atlikti patikrinimą kopiją (nuorašą), asmens prašymu pateikti papildomą informaciją, tiesiogiai susijusią su patikrinimu;

3) nustatęs pažeidimą, nurodyti pažeidimo esmę ir pareigą nutraukti pažeidimą;

4) atlikus ūkio subjekto patikrinimą, surašyti patikrinimą įforminantį dokumentą ir jo kopiją (nuorašą) įteikti ūkio subjektui. Jeigu ūkio subjekto atstovas patikrinime nedalyvauja, apie tai įrašoma patikrinimą įforminančiame dokumente; atlikus fizinio asmens, kuris nevykdo ūkinės veiklos, patikrinimą ir nustatčius aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus, surašomi Administracinių nusižengimų kodekse numatyti dokumentai;

5) asmens, kurio veikla tikrinama, ar jo atstovo prašymu išklausti paaiškinimus arba, jeigu jie pateikiami raštu, priimti tikrinamo asmens ar jo atstovo raštu pateiktus paaiškinimus ir juos pridėti prie patikrinimo medžiagos.

4. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai prieš patekdami į fizinio asmens gyvenamąsias patalpas, informuoja fizinį asmenį, kad jis turi teisę aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų neįleisti į gyvenamąsias patalpas arba pateikia šio įstatymo 12 straipsnyje nustatyta tvarka gautą teismo leidimą.

5. Patikrinimų dokumentai saugomi ne trumpiau kaip penkerius metus Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatyme nustatyta tvarka.

16 straipsnis. Kontrolinių pirkimų atlikimas

1. Kontroliniai pirkimai asmenų atžvilgiu atliekami Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka. Kontrolinių pirkimų atlikimo taisyklės nustato aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija.

2. Kontroliniai pirkimai gali būti atliekami pasitelkiant neetatinius aplinkos apsaugos inspektorius, kitus liudininkus, šio įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje nurodytus veiksmus atliekant po kontrolinio pirkimo, taip pat neatliekant kitų veiksmų, kurie trukdytų aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnui atlikti kontrolinį pirkimą.

3. Atlikus kontrolinį pirkimą, aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas turi prisistatyti asmeniui nurodant vardą, pavardę ir pareigas, parodyti savo tarnybinį pažymėjimą ir pateikti sprendimo atlikti neplaninį patikrinimą kopiją (nuorašą).

17 straipsnis. Valstybinių laboratorinių tyrimų atlikimas ir organizavimas

1. Valstybinius laboratorinius tyrimus pagal aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos pavedimus šiame straipsnyje ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose laboratorinių tyrimų ir matavimų vykdymą, nustatyta tvarka atlieka ir (ar) valstybinių laboratorinių tyrimų atlikimą organizuoja aplinkos ministro įgaliota institucija. Aplinkos ministro įgaliota institucija aplinkos ministro nustatyta tvarka valstybiniams laboratoriniams tyrimams atlikti turi teisę pasitelkti kitas laboratorijas, akredituotas LST EN ISO/IEC 17025 standartui, asmenis, turinčius specialių žinių arba pirkti valstybinių laboratorinių tyrimų atlikimo paslaugas Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka. Į aplinką patenkančių teršalų ir jų paveiktos aplinkos užterštumo matavimus, kurių rezultatai gaunami matavimo vietoje, turi teisę atlikti ir aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai.

2. Pavedimai atlikti valstybinius laboratorinius tyrimus aplinkos ministro įgaliotai institucijai duodami šio straipsnio 7 dalyje nustatyta tvarka, kai yra šio straipsnio 6 dalyje nurodytos sąlygos.

3. Aplinkos ministro įgaliotos institucijos darbuotojai, pateikę darbuotojo pažymėjimą ir aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos pavedimą atlikti valstybinius laboratorinius tyrimus, be išankstinio įspėjimo tikrinamo objekto (statinio, įrenginio, patalpų) darbo metu arba kai yra pagrįstos informacijos ar įtarimų, kad viršijami teisės aktuose nustatyti aplinkos apsaugos normatyvai ar standartai ir (ar) kitaip neteisėtai teršiama aplinka, ir (ar) netinkamai tvarkomos atliekos, bet kuriuo metu turi teisę, laikydamiesi teisės aktuose nustatytų sąlygų, pateikti į pavedime atlikti valstybinius laboratorinius tyrimus nurodytą teritoriją ir (ar) objektą (statinį, įrenginį, patalpas), atlikti pavedime nurodytus matavimus ir (ar) paimti ėminius. Be fizinio asmens sutikimo pateikti į fizinių asmenų gyvenamąsias patalpas galima tik turint šio įstatymo 12 straipsnyje nustatyta tvarka gautą teismo leidimą.

4. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos pavedime atlikti valstybinius laboratorinius tyrimus nurodomas asmuo, kurio valdomoje, naudojamoje teritorijoje ir (ar) objekte (statinyje, įrenginyje, patalpose) turi būti atlikti valstybiniai laboratoriniai tyrimai, ir (arba) kiti duomenys, aiškiai identifikuojantys valstybinių laboratorinių tyrimų atlikimo vietą ar objektą (statinį, įrenginį, patalpas), valstybinių laboratorinių tyrimų atlikimo pagrindas, tikslas, veiksmai, matavimai, asmens, kurio valdomoje, naudojamoje teritorijoje ir (ar) objekte (statinyje, įrenginyje, patalpose) turi būti atlikti valstybiniai laboratoriniai tyrimai, informavimo apie valstybinių laboratorinių tyrimų rezultatus tvarka, valstybinių laboratorinių tyrimų rezultatų apskundimo tvarka, kiti duomenys.

5. Asmenys, kurių valdomoje, naudojamoje teritorijoje ir (ar) objekte (statinyje, įrenginyje, patalpose) yra taršos šaltinis ir (ar) užteršta aplinka, ir (ar) atliekos, privalo bet kuriuo metu leisti

patekti į teritoriją ir (ar) objektą (statinį, įrenginį, patalpas), sudaryti sąlygas patekti prie taršos šaltinių ar užterštų vietų aplinkos ministro įgaliotos institucijos darbuotojams, pateikusiems šio straipsnio 3 dalyje nurodytus dokumentus, ir aplinkos ministro įgaliotos institucijos pasitelktiems asmenims, pateikusiems asmens tapatybę patvirtinančius dokumentus. Į fizinio asmens gyvenamąsias patalpas privaloma leisti patekti, kai su šioje dalyje nurodytais dokumentais pateikiamas ir šio įstatymo 12 straipsnyje nustatyta tvarka gautas teismo leidimas.

6. Valstybiniai laboratoriniai tyrimai atliekami:

1) vykdant aplinkos ministro nustatyta tvarka sudarytus valstybinių laboratorinių tyrimų metinius planus; šie planai sudaromi remiantis šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka patvirtintais patikrinimų planais;

2) turint informacijos ar kilus įtarimų, kad viršijami teisės aktuose nustatyti aplinkos apsaugos normatyvai ar standartai ir (ar) kitaip neteisėtai teršama aplinka, ir (ar) netinkamai tvarkomos atliekos.

7. Valstybinių laboratorinių tyrimų organizavimo, planavimo, pavedimų atlikti tyrimus teikimo ir atlikimo, valstybinių laboratorinių tyrimų rezultatų teikimo tvarką nustato, pavedimo atlikti valstybinius laboratorinius tyrimus formą tvirtina aplinkos ministras.

8. Asmenys (teršėjai) apmoka valstybinių laboratorinių tyrimų išlaidas, jeigu šio įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių aplinkos apsaugą, nustatyta tvarka patvirtinama, kad šiais valstybiniais laboratoriniais tyrimais nustatyta leistinas normas viršijanti arba neleistina tarša ir (ar) netinkamai tvarkomos atliekos.

9. Aplinkos ministras, suderinęs su konkurencijos priežiūros institucija, tvirtina valstybinių laboratorinių tyrimų kainų nustatymo metodiką (toliau – metodika), pagal kurią apskaičiuojamos šio straipsnio 8 dalyje nurodytų valstybinių laboratorinių tyrimų išlaidos. Vadovaudamasi metodika, aplinkos ministro įgaliota institucija tvirtina valstybinių laboratorinių tyrimų kainas. Valstybinių laboratorinių tyrimų apmokėjimo tvarką nustato aplinkos ministras.

18 straipsnis. Patekimas į privačią teritoriją ir joje esančius objektus

1. Į privačią teritoriją ir joje esančius objektus (statinius, įrenginius, patalpas, išskyrus fizinių asmenų gyvenamąsias patalpas) aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai turi teisę patekti su teritorijos savininku ar valdytoju ar jų įgaliotu atstovu.

2. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai, siekdami užkirsti kelią aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimams ir (ar) atskleisti, ir ištirti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus, ir (ar) paimti pažeidimo padarymo įrankius ir priemones, kai privačios teritorijos savininkas ar valdytojas atsisako dalyvauti patikrinime arba Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.137 ir (ar) 2.140 straipsnyje nustatyta tvarka iki patikrinimo atlikimo dienos neskiria įgalioto atstovo, arba atsisako įleisti aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnus į privačią teritoriją ir (ar) jose esančius objektus (statinius, įrenginius, patalpas, išskyrus fizinių asmenų gyvenamąsias patalpas), bet kuriuo metu turi teisę patekti į privačią teritoriją, atidaryti joje esančius užrakintus objektus (statinius, įrenginius, patalpas, išskyrus fizinių asmenų gyvenamąsias patalpas) ir (ar) pašalinti patekti į privačią teritoriją, objektus (statinius, įrenginius, patalpas, išskyrus fizinių asmenų gyvenamąsias patalpas) trukdančias fizines kliūtis, ir atlikti aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą privačios teritorijos savininkui ar valdytojui nedalyvaujant aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos nustatyta tvarka. Tokiu atveju turi dalyvauti liudytojas. Apie jo dalyvavimą įrašoma patikrinimo akte ir liudytojas šį aktą pasirašo.

3. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai, patekę į privačią teritoriją ir joje esančius objektus (statinius, įrenginius, patalpas, išskyrus fizinių asmenų gyvenamąsias patalpas) be savininko ar valdytojo sutikimo ar žinios, ne vėliau kaip kitą dieną po patekimo į privačią teritoriją ir joje esančius objektus (statinius, įrenginius, patalpas, išskyrus fizinių asmenų gyvenamąsias patalpas) apie tai informuoja privačios teritorijos ir jose esančių objektų (statinių, įrenginių, patalpų, išskyrus fizinių asmenų gyvenamąsias patalpas) savininką ar valdytoją.

ANTRASIS SKIRSNIS PRIVALOMIEJI NURODYMAI

19 straipsnis. Privalomojo nurodymo davimas

1. Privalomasis nurodymas duodamas:

1) kai dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo ar taršos leidimo sąlygų nesilaikymo kyla reali grėsmė, kad bus padarytas tiesioginis reikšmingas neigiamas poveikis aplinkai ir (ar) kyla tiesioginis pavojus žmonių sveikatai ar gyvybei, nėra galimybės kitais būdais to išvengti, duodamas privalomasis nurodymas sustabdyti įrenginio, kuriam eksploatuoti išduotas taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas ar taršos leidimas, ar jo dalies eksploatavimą;

2) jeigu nustatytas taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo ar taršos leidimo sąlygų nesilaikymas dėl neleistino teršalų išmetimo, atliekų susidarymo, laikymo ar apdorojimo arba neteisėto gamtos išteklių naudojimo ir (ar) vykdomas neteisėtas aplinkos teršimas, ir (ar) neteisėtai naudojami ar naikinami gamtos ištekliai, ir (ar) daroma žala aplinkai, ir vykdoma veikla didina pažeidimo mastą, duodamas privalomasis nurodymas sustabdyti tai lemiančią konkrečią veiklą;

3) įvykus objekto ar įrenginio savybių pokyčiui, dėl kurio negali būti laikomasi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo ar taršos leidimo sąlygų ar negali būti vykdoma nurodytuose leidimuose numatyta veikla arba negali būti tinkamai atliekama valstybinė aplinkos apsaugos priežiūra, duodamas privalomasis nurodymas sustabdyti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidime ar taršos leidime nurodytą veiklą;

4) kai yra reali grėsmė, kad gali būti padaryta žala aplinkai ir nesiimama visų būtinų žalos aplinkai prevencijos priemonių, kad būtų išvengta žalos aplinkai ar ji būtų sumažinta, duodamas privalomasis nurodymas taikyti konkrečias žalos aplinkai prevencijos priemones;

5) kai padaryta žala aplinkai ir nesiimama veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (ar) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnių priežiūrą, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą, duodamas privalomasis nurodymas užtikrinti teršalų ir (ar) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnių priežiūrą, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą;

6) kai atsiradus žalai aplinkai nevykdomos ar netinkamai vykdomos aplinkos atkūrimo priemonės, duodamas privalomasis nurodymas vykdyti ar tinkamai vykdyti aplinkos atkūrimo priemones;

7) kai dėl asmens veikos kyla reali grėsmė, kad bus pažeisti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai ir nesiimama veiksmų išvengti pažeidimo, duodamas privalomasis nurodymas imtis veiksmų išvengti pažeidimo;

8) kai iki veiklos patikrinimo pabaigos aplinkos apsaugą ir (ar) gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimas nenutraukiamas ir (ar) jo pasekmės nepašalinamos, duodamas privalomasis nurodymas nutraukti pažeidimą ir (ar) pašalinti jo pasekmes;

9) kai aplinkos apsaugą ir (ar) gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka neteikiamos ataskaitos ir (ar) neteikiama kita privaloma informacija, ir (ar) nevykdomi teisėti aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų ar aplinkos apsaugos

valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos reikalavimai (išskyrus reikalavimus, duotus pagal privalomuosius nurodymus), duodamas privalomasis nurodymas pateikti ataskaitas ir (ar) kitą privalomą informaciją, ir (ar) vykdyti teisėtus reikalavimus.

2. Jeigu duodamas privalomasis nurodymas sustabdyti įrenginio ar jo dalies eksploatavimą ar kitą veiklą šio straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodytais atvejais, privalomajame nurodyme turi būti nurodytos sąlygos ar priemonės, kurias įgyvendinus galima atnaujinti sustabdytą įrenginio ar jo dalies eksploatavimą ar kitą veiklą, nurodytą privalomajame nurodyme.

3. Kai nėra galimybės operatyviai surašyti privalomąjį nurodymą, tačiau atsižvelgiant į situaciją būtina nedelsiant imtis priemonių arba kai pažeidimas gali būti pašalintas nedelsiant, aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai žodžiu pareikalauja iš atsakingų asmenų imtis veiksmų ar susilaikyti nuo jų, kad būtų išvengta žalos aplinkai ar ji būtų sumažinta arba kad būtų išvengta tiesioginio pavojaus žmonių sveikatai ar gyvybei arba jis būtų sumažintas. Informacija apie aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų žodinius reikalavimus imtis veiksmų ar susilaikyti nuo jų (reikalavimo turinys, vykdymo tvarka, sąlygos ir terminai) nurodoma dokumente, kuriuo įforminamas patikrinimas. Asmuo, nesutikdamas su aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno žodiniu reikalavimu, turi teisę teikti skundą raštu dėl aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno veikimo ar neveikimo Viešojo administravimo įstatyme nustatyta tvarka. Skundo padavimas nesustabdo žodinio reikalavimo vykdymo. Asmenys privalo vykdyti aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų žodinius reikalavimus.

4. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas gali aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos nustatyta tvarka laikinai, ne ilgiau kaip iki privalomojo nurodymo įvykdymo dienos, užplombuoti patalpas, įrenginius ir kitus objektus, jeigu nėra kitos galimybės užtikrinti privalomojo nurodymo ar aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno žodinio reikalavimo vykdymą.

5. Draudžiama sustabdyti veiklą, jeigu toks sustabdymas galėtų sukelti didesnę žalą visuomenės interesams (sutrikdyti viešąjį geriamojo vandens tiekimą, nuotekų tvarkymą, centralizuotą šilumos ar elektros energijos tiekimą, mišrių komunalinių atliekų tvarkymą) negu veiklos tęsimas. Šioje dalyje nurodytą žalą visuomenės interesams vertinimą atlieka aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos sudaryta komisija.

20 straipsnis. Privalomojo nurodymo turinys, forma, įteikimas

1. Privalomajame nurodyme turi būti šie duomenys:

1) aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno, duodančio privalomąjį nurodymą, vardas, pavardė, pareigos;

2) privalomojo nurodymo surašymo data ir vieta;

3) kam duodamas privalomasis nurodymas – juridinio asmens pavadinimas, juridinio asmens kodas, buveinės adresas, kontaktinė informacija (telefono numeris, elektroninis paštas). Jeigu privalomasis nurodymas duodamas fiziniam asmeniui, – jo vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta, kontaktinė informacija (telefono numeris, elektroninis paštas);

4) privalomojo nurodymo davimo pagrindas – pažeisti aplinkos apsaugą ir (ar) gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų reikalavimai, veika, dėl kurios gali atsirasti pažeidimas, kitos nustatytos aplinkybės, pagrindžiančios privalomąjį nurodymą;

5) kokius veiksmus turi atlikti asmuo, kuriam duodamas privalomasis nurodymas, per kokį terminą jis tai turi padaryti;

6) privalomojo nurodymo įvykdymo termino pratęsimo tvarka;

- 7) privalomojo nurodymo apskundimo tvarka;
- 8) informacija, kaip asmuo turi pranešti apie įvykdytą privalomąjį nurodymą;
- 9) atsakomybė už privalomojo nurodymo neįvykdymą;
- 10) kita reikalinga informacija.

2. Privalomojo nurodymo formą ir jos pildymo reikalavimų tvarką nustato aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija.

3. Privalomojo nurodymo kopija (nuorašas) pasirašytinai įteikiama fiziniam asmeniui, kuriam šis nurodymas duodamas, ar jo atstovui arba juridinio asmens, kuriam šis nurodymas duodamas, atstovui. Kai nėra galimybės fiziniam asmeniui ar jo atstovui arba juridinio asmens atstovui pasirašytinai įteikti privalomojo nurodymo arba šie asmenys atsisako jį pasirašyti, privalomojo nurodymo kopija (nuorašas), ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo jo surašymo išsiunčiamas šiems asmenims elektroninėmis ryšių priemonėmis arba registruotu laišku (fizinio asmens deklaruotos gyvenamosios vietos adresu ar kitu jo nurodytu dokumentų įteikimo adresu, jeigu fizinio asmens deklaruotos gyvenamosios vietos adresas ar kitas dokumentų įteikimo adresus nežinomas, – darbdavio registruotos buveinės adresu, Juridinių asmenų registre nurodytos juridinio asmens buveinės adresu). Šio Įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka įteikiant asmeniui privalomąjį nurodymą elektroninių ryšių priemonėmis, privalomojo nurodymo įteikimo asmeniui diena laikoma po privalomojo nurodymo išsiuntimo dienos einanti darbo diena.

21 straipsnis. Privalomojo nurodymo įvykdymo terminai

1. Privalomojo nurodymo įvykdymo terminus, ne ilgesnius kaip vienas mėnuo, skiria privalomąjį nurodymą duodantis aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas atsižvelgdamas į asmens, kuriam duodamas privalomasis nurodymas, pateiktą ir kitą informaciją, objektyvias aplinkybes, kiek reikia laiko privalomajame nurodyme nustatytiems reikalavimams įgyvendinti. Ilgesnius kaip vienas mėnuo, bet ne ilgesnius kaip 3 mėnesiai, privalomojo nurodymo įvykdymo terminus skiria privalomąjį nurodymą duodantis aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas atsižvelgdamas į asmens, kuriam duodamas privalomasis nurodymas, pateiktą ir kitą informaciją, objektyvias aplinkybes, kiek reikia laiko privalomajame nurodyme nustatytiems reikalavimams įgyvendinti ir privalomojo nurodymo įvykdymo terminą suderinęs su tiesioginiu vadovu.

2. Ilgesnius privalomojo nurodymo įvykdymo terminus už nurodytus šio straipsnio 1 dalyje, bet ne ilgesnius kaip 6 mėnesiai, skiria aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos vadovas, atsižvelgdamas į Komisijos dėl privalomųjų nurodymų įvykdymo terminų nustatymo ir pratęsimo rekomendacijas ir į asmens, kuriam duodamas privalomasis nurodymas, pateiktą ir kitą informaciją, objektyvias aplinkybes, kiek reikia laiko privalomajame nurodyme nustatytiems reikalavimams įgyvendinti. Ilgesnius kaip 6 mėnesių, bet ne ilgesnius nei vienu metų terminus aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos vadovas šioje dalyje nustatyta tvarka gali nustatyti tik išimtiniais atvejais, kai privalomiesiems nurodymams įvykdyti būtina atnaujinti įrenginius, pakeisti technologijas ar atlikti kitus sudėtingus pertvarkymus, procedūras, kurie negali būti įgyvendinti per 6 mėnesius.

3. Skirdamas privalomojo nurodymo įvykdymo terminą, aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas ar aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos vadovas įvertina:

1) aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimo, kurį pašalinti duotas privalomasis nurodymas, mastą, kompleksiskumą, daromą neigiamą poveikį aplinkai ar neigiamo poveikio aplinkai kilimo tikimybę;

2) taikytinų priemonių, kurių turi būti imtasi siekiant pašalinti pažeidimą, pobūdį, reikiamą taikymo trukmę, sezoniškumą;

3) realios grėsmės, kad bus padarytas tiesioginis reikšmingas neigiamas poveikis aplinkai ir (ar) kils tiesioginis pavojus žmonių sveikatai ar gyvybei, kilimo tikimybę.

4. Jeigu pažeidimu daroma žala aplinkai, privalomojo nurodymo įvykdymo terminas nustatomas ne ilgesnis, nei būtinas teršalų ir (ar) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnių priežiūrai, sulaukymui, pašalinimui ar kitokiam valdymui užtikrinti.

5. Jeigu duodamas privalomasis nurodymas dėl šio įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodytų veikų, neatsižvelgiant į duodamo privalomojo nurodymo įvykdymo terminą, privalomasis nurodymas turi būti duodamas jį suderinus su aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos vadovu arba jo įgaliotu asmeniu.

6. Privalomojo nurodymo dėl aplinkos atkūrimo priemonių įvykdymo terminai skiriami atsižvelgiant į teisės aktais nustatytus aplinkos atkūrimo priemonių įgyvendinimo terminus.

7. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija sudaro Komisiją dėl privalomųjų nurodymų įvykdymo terminų nustatymo ir pratęsimo, tvirtina jos sudėtį ir darbo reglamentą.

22 straipsnis. Privalomojo nurodymo įvykdymo terminų pratęsimas

1. Jeigu dėl nuo asmens, kuriam duotas privalomasis nurodymas, nepriklausančių objektyvių priežasčių privalomasis nurodymas per nustatytą terminą negali būti įvykdytas, asmuo gali iki privalomojo nurodymo įvykdymo termino pabaigos likus ne mažiau kaip 7 darbo dienoms su motyvuotu prašymu raštu kreiptis į aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančią instituciją pratęsti privalomojo nurodymo įvykdymo terminą. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo, įvertinęs prašymo pagrįstumą, ir atsižvelgdamas į Komisijos dėl privalomųjų nurodymų įvykdymo terminų nustatymo ir pratęsimo rekomendacijas vadovaudamasis Viešojo administravimo įstatyme numatyta tvarka, bet ne vėliau kaip iki privalomojo nurodymo įvykdymo termino pabaigos, priima motyvuotą ir pagrįstą sprendimą dėl privalomojo nurodymo įvykdymo termino pratęsimo. Kai privalomojo nurodymo įvykdymo terminas yra trumpesnis kaip 7 darbo dienos, prašymas pratęsti privalomojo nurodymo įvykdymo terminą turi būti pateiktas iki privalomojo nurodymo įvykdymo termino pabaigos. -Priėmus sprendimą pratęsti šį terminą, jis pratęsiamas ne ilgesniam negu 6 mėnesių terminui.

2. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija, išnagrinėjusi prašymą pratęsti privalomojo nurodymo įvykdymo terminą, priima vieną iš šių sprendimų:

1) prašymą tenkinti pratęsiant privalomojo nurodymo įvykdymo terminą prašomam laikotarpiui, tačiau ne ilgesniam nei 6 mėnesiai;

2) prašymą tenkinti iš dalies pratęsiant privalomojo nurodymo įvykdymo terminą kitam laikotarpiui, nei prašoma, tačiau ne ilgesniam nei 6 mėnesiai;

3) prašymo netenkinti ir privalomojo nurodymo įvykdymo termino nepratęsti.

3. Jeigu duodamas privalomasis nurodymas dėl šio įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodytų veikų, privalomojo nurodymo įvykdymo terminas negali būti pratęstas, išskyrus esant nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybėms.

4. Prašymai dėl privalomųjų nurodymų įvykdymo terminų pratęsimo nagrinėjami Viešojo administravimo įstatyme nustatyta tvarka.

5. Asmuo, nesutikdamas su aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos priimtu sprendimu dėl privalomojo nurodymo įvykdymo termino pratęsimo, turi teisę teikti skundą Viešojo administravimo įstatyme nustatyta tvarka.

23 straipsnis. Privalomojo nurodymo įvykdymas, privalomajame nurodyme nurodytų sąlygų ar priemonių įgyvendinimas

1. Apie privalomojo nurodymo reikalavimų įvykdymą asmuo ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo įvykdymo informuoja aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančią instituciją privalomajame nurodyme nurodytu būdu.

2. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija privalomajame nurodyme nurodytu būdu gavusi informaciją apie privalomojo nurodymo įvykdymą iki jo įvykdymo termino pabaigos arba suėjus nurodyto privalomojo nurodymo įvykdymo terminui, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų atitinkamai nuo šios informacijos gavimo dienos arba nuo privalomojo nurodymo įvykdymo termino pabaigos aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos nustatyta tvarka patikrina, ar privalomasis nurodymas įvykdytas tinkamai.

24 straipsnis. Privalomojo nurodymo apskundimas, privalomojo nurodymo pripažinimas netekusiu galios

1. Asmuo per 10 darbo dienų nuo privalomojo nurodymo įteikimo dienos turi teisę teikti skundą dėl jam duoto privalomojo nurodymo aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančiai institucijai Viešojo administravimo įstatyme numatytais būdais.

2. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančiai institucijai pateiktas skundas dėl privalomojo nurodymo išnagrinėjamas per 10 darbo dienų nuo skundo gavimo aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančioje institucijoje dienos ir ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinio sprendimo priėmimo dienos Viešojo administravimo įstatyme numatyta tvarka pranešama skundą padavusiam asmeniui apie priimtą administracinį sprendimą.

3. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija išnagrinėjusi skundą priima vieną iš šių sprendimų:

1) privalomąjį nurodymą palieka nepakeistą;

2) privalomąjį nurodymą pakeičia iš dalies sumažindama jame nustatytus reikalavimus arba nustatydamas kitus jo įvykdymo terminus. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija, nustatydamas kitus privalomojo nurodymo įvykdymo terminus, *mutatis mutandis* vadovaujasi šio įstatymo 23 straipsnio nuostatomis;

3) privalomąjį nurodymą pripažįsta netekusiu galios ir paveda jį priėmusiam aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnui pateikti iš naujo;

4) privalomąjį nurodymą pripažįsta netekusiu galios.

4. Asmuo, nesutikdamas su aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros institucijos sprendimu dėl privalomojo nurodymo, turi teisę teikti skundą Viešojo administravimo įstatyme nustatyta tvarka.

5. Skundo padavimas nesustabdo privalomojo nurodymo vykdymo.

6. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija, paaiškėjęs naujoms aplinkybėms, gali privalomąjį nurodymą pripažinti netekusiu galios, taip pat gali savo iniciatyva pripažinti netekusiu galios neteisėtą privalomąjį nurodymą. Apie priimtą sprendimą per vieną darbo dieną nuo sprendimo priėmimo dienos privaloma informuoti asmenį, kuriam duotas privalomasis nurodymas.

25 straipsnis. Veiksmai, kai privalomasis nurodymas neįvykdomas

1. Jeigu privalomasis nurodymas neįvykdytas, suėjus privalomojo nurodymo įvykdymo terminui, aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija perduoda privalomąjį nurodymą priverstinai vykdyti antstoliui, išskyrus atvejus, kai iškelta byla dėl privalomojo nurodymo teisėtumo arba privalomojo nurodymo įvykdymo termino pratęsimo. Kai iškelta byla dėl privalomojo nurodymo teisėtumo arba privalomojo nurodymo įvykdymo termino pratęsimo, privalomasis nurodymas perduodamas vykdyti antstoliui įsiteisėjus teismo sprendimui nepanaikinti privalomojo nurodymo arba kai sueina teismo nustatyti papildomi privalomojo nurodymo įvykdymo terminai ar įsiteisėja teismo sprendimas nepratęsti privalomojo nurodymo termino.

2. Privalomasis nurodymas yra vykdomasis dokumentas, vykdomas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse nustatyta tvarka.

3. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija apie privalomųjų nurodymų, duotų šio įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nustatytais atvejais, neįvykdymą elektroninių ryšių priemonėmis ar raštu per 3 darbo dienas nuo patikrinimo akto, kuriuo konstatuotas privalomojo nurodymo neįvykdymo faktas, surašymo dienos informuoja taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus ir taršos leidimus išdavusią instituciją.

TREČIASIS SKIRSNIS

TYRIMAS DĖL JŪROS APLINKOS TERŠIMO IŠ LAIVO ARBA KITO JŪROS APLINKOS APSAUGĄ IR GAMTOS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMĄ REGLAMENTUOJANČIŲ KITŲ TEISĖS AKTŲ PAŽEIDIMO

26 straipsnis. Tyrimo dėl jūros aplinkos teršimo iš laivo arba kito jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimo iniciatyvos teisė

1. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas pradeda tyrimą dėl jūros aplinkos teršimo iš laivo arba kito jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimo, jeigu:

1) įtaria, kad savanoriškai uoste ar jūros terminale esantis laivas Lietuvos Respublikos vidaus vandenyse, teritorinėje jūroje arba išskirtinėje ekonominėje zonoje užteršė jūros aplinką arba šiose teritorijose kitaip pažeidė jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius teisės aktus;

2) įtaria, kad Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje plaukiantis laivas ją užteršė arba joje kitaip pažeidė jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius teisės aktus;

3) pagrįstai įtaręs, kad Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ar išskirtinėje ekonominėje zonoje plaukiantis laivas Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje užteršė jūros aplinką ar kitaip pažeidė jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius teisės aktus ir dėl to padaryta didelė žala jūros aplinkai ar kilo didelės žalos jūros aplinkai grėsmė, atliko šio įstatymo 27 straipsnyje nurodytus veiksmus, o pažeidimu įtariamą laivą nepateikė reikalaujamos informacijos arba laivo pateikta informacija neatitinka tikrovės;

4) gautas pranešimas iš užsienio kompetentingų institucijų, kad su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojantis laivas įtariamą užteršęs jūros aplinką arba kitaip pažeidęs užsienio valstybės aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius teisės aktus šios užsienio valstybės teritorinėje jūroje arba išskirtinėje ekonominėje zonoje;

5) gautas prašymas iš užsienio valstybės kompetentingų institucijų pradėti tyrimą dėl savanoriškai Lietuvos Respublikos uoste ar jūros terminale esančio laivo, pažeidusio prašančios valstybės vidaus vandenyse, teritorinėje jūroje ar išskirtinėje ekonominėje zonoje jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius teisės aktus;

6) gautas pranešimas iš užsienio valstybės kompetentingos institucijos ar tarptautinės organizacijos, kad su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojantis laivas užteršė jūros aplinką atviroje jūroje;

7) įtaria, kad savanoriškai Lietuvos Respublikos uoste ar jūros terminale esantis laivas pažeidė Europos Sąjungos valstybės narės vidaus vandenyse, teritorinėje jūroje ar išskirtinėje ekonominėje

zonoje arba atviroje jūroje jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius teisės aktus.

2. Teršalų išmetimas iš laivo jūros vidaus vandenyse, įskaitant uostą, teritorinėje jūroje, tarptautinei laivybai naudojamuose sąsiauriuose, kuriuose Lietuvos Respublika įgyvendina jurisdikciją, išskirtinėje ekonominėje zonoje ar lygiavertėje zonoje ir atviroje jūroje, nelaikomas pažeidimu, jeigu teršalų išmetimas vykdomas laikantis 1973 m. Tarptautinės konvencijos dėl teršimo iš laivų prevencijos (MARPOL) ir 1992 m. Helsinkio konvencijos dėl Baltijos jūros baseino jūrinės aplinkos apsaugos reikalavimų, Jūros aplinkos apsaugos įstatymo.

27 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų veiksmai įtarus, kad laivas užteršė jūros aplinką ar kitaip pažeidė jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius teisės aktus ir dėl to padaryta didelė žala jūros aplinkai ar kilo didelės žalos jūros aplinkai grėsmė

Jei aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas įtaria, kad laivas, plaukiantis Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ar išskirtinėje ekonominėje zonoje, užteršė jūrą ar kitaip pažeidė jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje ir dėl to padaryta didelė žala jūros aplinkai ar kilo didelės žalos jūros aplinkai grėsmė, jis privalo nedelsdamas kreiptis į laivo kapitoną prašydamas pateikti informaciją, susijusią su jūros aplinkos teršimu ar kitu aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimu. Laivo kapitonas nedelsdamas privalo pateikti aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnui prašomą informaciją.

28 straipsnis. Laivų stabdymas ir tikrinimas

1. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai, siekdami ištirti šio įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytus pažeidimus, turi teisę Vyriausybės nustatyta tvarka stabdyti ir tikrinti laivą.

2. Jeigu laivas nesustoja, kai to reikalauja aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai, jie apie tai informuoja Lietuvos Respublikos institucijas, įgaliotas prievarta sustabdyti laivus. Šios institucijos privalo imtis teisės aktuose numatytų veiksmų, kad nepakluses aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno reikalavimui sustoti laivas būtų sustabdytas.

3. Apie laivo sustabdymą aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai nedelsdami informuoja valstybės sienos apsaugą ir jos kirtimo kontrolę įgyvendinančią instituciją.

4. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai tikrina laivus Vyriausybės nustatyta tvarka.

29 straipsnis. Laivo sulaikymas

1. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas, surinkęs pakankamai duomenų, leidžiančių manyti, kad laivas įvykdė šio įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodytus pažeidimus, turi teisę priimti sprendimą sulaikyti laivą, kad galėtų išsamiai ir objektyviai šiuos pažeidimus ištirti.

2. Sprendimas sulaikyti laivą įteikiamas laivo kapitonui, Lietuvos Respublikos saugios laivybos įstatymo 4 straipsnyje nurodytai Vyriausybės įgaliotai institucijai ir, jeigu aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno sprendimu sulaikytas laivas privalo plaukti į uostą – uosto kapitonui. Sprendimo sulaikyti laivą formą tvirtina aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija.

3. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno sprendimu sulaikytas laivas privalo plaukti į sprendime nurodytą saugų uostą, laivo stovėjimo vietą suderinus su uosto kapitonu, ar saugią stovėjimo vietą. Sprendimas nukreipti sulaikytą laivą į uostą derinamas su Saugios laivybos įstatymo

4 straipsnyje nurodyta Vyriausybės įgaliota institucija, taip pat sprendime turi būti nurodytas laivo agentas, atstovaujantis laivo savininką ar valdytoją. Jei laivo kapitonas atsisako vykdyti aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno sprendimą, aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas apie tai informuoja Lietuvos Respublikos institucijas, įgaliotas prievarta atplukdyti laivus į uostą, prašydamas imtis veiksmų, kad nepaklūsęs aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno reikalavimui laivas būtų sulaikytas. Apie sustabdyto laivo vykimą ar priverstinį laivo plukdymą į uostą ar saugią stovėjimo vietą aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas nedelsdamas informuoja valstybės sienos apsaugą ir jos kirtimo kontrolę įgyvendinančią instituciją.

4. Jeigu sulaikytas laivas įplaukia į uostą, uosto kapitonas neleidžia laivui išplaukti iš uosto, kai priimtas aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno sprendimas sulaikyti laivą.

5. Asmuo, nesutikdamas su sprendimu sulaikyti laivą, turi teisę teikti skundą pirmosios instancijos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka. Teismas skundą dėl sprendimo sulaikyti laivą išnagrinėja per 5 dienas nuo skundo priėmimo dienos. Teismo nutartis išnagrinėjus skundą yra neskundžiama.

6. Sprendimo sulaikyti laivą apskundimas nesustabdo sprendimo vykdymo.

7. Laivo savininkas ar valdytojas apmoka sulaikyto laivo stovėjimo uoste išlaidas, išskyrus atvejus, kai nepasitvirtinus šio įstatymo 26 straipsnyje nurodytiems įtarimams nusprendžiama nutraukti laivo sulaikymą ar pasibaigia laivo sulaikymo galiojimo terminas. Jeigu buvo sukelta didelė žala ar didelės žalos grėsmė, uosto kapitonas neleidžia sulaikytam laivui išplaukti iš uosto, kol sulaikyto laivo kapitonas ar savininkas ar valdytojas nepateikia garantijų sprendimą sulaikyti laivą priėmusiam aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnui arba administracinio nusižengimo bylą nagrinėjančiam teismui, ikiteisminį tyrimą atliekančiam prokurorui ar baudžiamąją bylą nagrinėjančiam teismui, kuriems perduota bylos medžiaga, kad bus atlygintos žalos aplinkai ir (ar) žalos aplinkai grėsmės suvaldymo išlaidos, ir (ar) aplinkos atkūrimo išlaidos laivui išplaukus. Laivo stovėjimo uoste išlaidos apmokamos Lietuvos Respublikos saugios laivybos įstatyme nustatyta tvarka, išskyrus šio straipsnio 9 dalį.

8. Apie priimtą sprendimą sulaikyti laivą, taip pat apie šio sprendimo panaikinimą ar pasibaigusį sprendimo galiojimą aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija nedelsiant informuoja raštu aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos nustatyta tvarka pateikiant sprendimo kopiją (nuorašą) valstybės, su kurios vėliava laivas plaukia, kompetentingas institucijas, saugią laivybą ir taršos iš laivų prevenciją užtikrinančią instituciją, valstybės sienos apsaugą ir jos kirtimo kontrolę įgyvendinančią instituciją ir, jeigu aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno sprendimu sulaikytas laivas privalo plaukti į uostą, – uosto kapitoną.

9. Jeigu laivas sulaikytas nepagrįstai, laivo savininko ar valdytojo patirti nuostoliai dėl laivo sulaikymo atlyginami Civiliniame kodekse ir kituose teisės aktuose reglamentuojančiuose nuostolių atlyginimą nustatyta tvarka.

30 straipsnis. Sprendimo sulaikyti laivą panaikinimas ir galiojimas

1. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas priima nutarimą panaikinti sprendimą sulaikyti laivą, jeigu yra bent viena iš sąlygų:

- 1) nepasitvirtino šio įstatymo 26 straipsnyje nurodyti įtarimai;
- 2) atlyginta žala, padaryta aplinkai teršiant jūros aplinką ar pažeidžiant kitus jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus ir (arba) įvykdžius visas skirtas nuobaudas, ekonomines sankcijas ar bausmes, jei tarptautinės sutartys nenustato kitaip;

3) pateiktos garantijos, kad sankcijos už jūros aplinkos teršimą iš laivo ar kitą jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą bus įvykdytos, bus atlygintos žalos aplinkai ir (ar) žalos aplinkai grėsmės suvaldymo ir (ar) aplinkos atkūrimo išlaidos.

2. Nutarimo panaikinti sprendimą sulaikyti laivą formą tvirtina aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija.

3. Kai aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas perduoda bylos medžiagą ikiteisminio tyrimo institucijai, sprendimas sulaikyti laivą galioja iki nutarimo pradėti ar atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą įsiteisėjimo dienos.

4. Šio straipsnio 1 ir 3 dalyse minimų procesinių dokumentų kopijos (nuorašai) nedelsiant išsiunčiamos sulaikyto laivo kapitonui, valstybės, su kurios vėliava plaukia laivas, kompetentingoms institucijoms, saugią laivybą ir taršos iš laivų prevenciją užtikrinančiai institucijai, valstybės sienos apsaugą ir jos kirtimo kontrolę įgyvendinančiai institucijai ir uosto kapitonui. Jei sprendimas sulaikyti laivą nustoja galioti pagal šio straipsnio 1 dalyje numatytas sąlygas, aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija apie laivo sulaikymo galiojimo termino pabaigą nedelsiant informuoja šio įstatymo 29 straipsnio 8 dalyje nurodytas institucijas ir laivo kapitoną.

31 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų veiksmai įtarus, kad laivai teršia jūros aplinką arba kitaip pažeidžia jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius įstatymus ar kitus teisės aktus, jei tyrimo dėl tokios veikos negalima pradėti

Jei aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas įtaria, kad su užsienio valstybės vėliava plaukiojantis laivas užteršė jūros aplinką arba kitaip pažeidė jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius teisės aktus, o dėl šios veikos tyrimo iniciatyvos teisės nesuteikia šio įstatymo 26 straipsnis, aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija informaciją apie jūros aplinkos teršimą arba kitą jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą raštu aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos nustatyta tvarka pateikia artimiausio uosto, į kurį ketina įplaukti ar įplaukė tokią veiką įvykdęs laivas, valstybės kompetentingoms institucijoms arba valstybės, su kurios vėliava plaukia laivas, kompetentingoms institucijoms ir paprašo atlikti šios veikos tyrimą.

32 straipsnis. Tarptautinis bendradarbiavimas

Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija ir aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai privalo užsienio valstybių kompetentingoms institucijoms teikti turimą informaciją, susijusią su jūros aplinkos teršimu arba kitu jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimu, taip pat atlikti kitus veiksmus, kurie padeda ar gali padėti nustatyti jūros aplinką teršiančius arba kitaip jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius teisės aktus pažeidžiančius laivus ir (ar) su tokia veika susijusias aplinkybes.

V SKYRIUS

PSICHINĖS, FIZINĖS PRIEVARTOS IR ŠAUNAMŲJŲ GINKLŲ PANAUDOJIMAS

33 straipsnis. Prievartos naudojimo sąlygos

1. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas šio įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių psichinės ir (ar) fizinės prievartos panaudojimą, nustatytais atvejais ir tvarka gali naudoti psichinę ir (ar) fizinę prievartą.

2. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas turi teisę panaudoti psichinę ir fizinę prievartą tik tarnybinio būtinumo atvejais kiek to reikia tarnybinėms pareigoms įvykdyti. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas naudoti prievartą privalo adekvačiai esamoms aplinkybėms ir proporcingai esamam pavojui, atsižvelgdamas į konkrečią situaciją, teisės pažeidimo pobūdį ir individualias pažeidėjo savybes. Fizinė prievarta naudojama tik kai psichinė prievarta buvo neveiksminga arba kai delsimas kelia pavojų aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno ar kito asmens gyvybei arba sveikatai.

3. Psichinę prievartą aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas turi teisę panaudoti šio straipsnio 4 ir 5 dalyse arba šio įstatymo 34 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais.

4. Fizinę prievartą aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas turi teisę panaudoti:

1) saugodamasis ar siekdamas apsaugoti kitus asmenis nuo gresiančio pavojaus gyvybei arba sveikatai;

2) kai asmenys vengia vykdyti aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų reido ar atliekamo asmenų veiklos patikrinimo metu duodamus teisėtus ir pagrįstus reikalavimus ar nurodymus (siekdamas asmenį priversti paklusti), taip pat sulaikydamas asmenis (jeigu jis priešinasi);

3) atremdamas kėsiniimąsi į šaunamąjį ginklą, specialiąsias priemones, ryšio priemones ir mėgindamas šias priemones susigražinti;

4) patekdamas į teritorijas, patalpas, apžiūrint transporto priemones esant šio įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje išvardintoms sąlygoms.

5. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas turi teisę naudoti antrankius ir surišimo priemones:

1) prieš agresyvius ar linkusius žalotis asmenis;

2) pristatydamas į policijos įstaigą, kitą instituciją ar įstaigą administracinius nusižengimus ar nusikalstamas veikas padariusius (galimai padariusius) asmenis, atlikdamas šių asmenų apžiūrą.

6. Draudžiama naudoti fizinę prievartą, specialiąsias priemones (išskyrus antrankius, asmenų sulaikymo, surišimo ar tramdymo priemones ar įrankius) prieš:

1) asmenis, jeigu akivaizdu arba aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas žino, kad jie asmenys su negalia;

2) asmenis, jeigu aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnams žinoma, kad jie turi neliečiamybės teisę;

3) moteris, jeigu akivaizdu arba aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas žino, kad jos nėščios;

4) nepilnamečius asmenis, jeigu jų išvaizda atitinka amžių.

7. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas, jei jis su savimi neturi specialiųjų priemonių ar šaunamojo ginklo, gali panaudoti bet kokias pagalbines priemones, būtinas atremti kėsiniimąsi į jo ar kito asmens gyvybę arba sveikatą, likviduoti pavojaus aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno ar kito asmens gyvybei arba sveikatai šaltinį.

8. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas, panaudojęs psichinę ar fizinę prievartą ir taip sukėlęs pavojų asmenis gyvybei ar sveikatai, turi suteikti asmeniui reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą, pranešti skubiosios pagalbos tarnybų telefonu 112, imtis kitų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti. Apie aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno panaudotą fizinę ar psichinę prievartą, nedelsiant pranešama tiesioginiam vadovui.

9. Specialiųjų priemonių specifikaciją ir jų panaudojimo tvarką nustato Vyriausybė.

34 straipsnis. Šaunamojo ginklo naudojimas

1. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas, einantis pareigas gyvosios gamtos (įskaitant žuvis) apsaugos ir naudojimo teisėtumo valstybinės priežiūros srityje, gali panaudoti šaunamąjį ginklą, šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka. Šaunamasis ginklas gali būti panaudotas tik išimtiniais atvejais, kai tai neišvengiamai būtina ir kai psichinė ar fizinė prievarta buvo neveiksminga arba kyla neišvengiamas pavojus asmens gyvybei ar sveikatai.

2. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš asmenis:

1) gindamasis ar gindamas kitą asmenį nuo pradėto ar tiesiogiai gresiančio pavojingo gyvybei arba sveikatai nusikalstamo kėsینimosi;

2) sulaikydamas nusikalstamą veiką galimai padariusį asmenį, jeigu kyla neišvengiamas pavojus aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno ar kito asmens gyvybei arba sveikatai;

3) sulaikydamas transporto priemonę vairuojantį asmenį, kuris savo veiksmais kelia neišvengiamą pavojų aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno arba kito asmens gyvybei.

3. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas, nekeldamas tiesioginio pavojaus asmens gyvybei, turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš gyvūną, laivą, orlaivį arba transporto priemonę, jeigu kyla neišvengiamas pavojus aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno arba kitų asmenų gyvybei ar sveikatai.

4. Ketindamas naudoti šaunamąjį ginklą, aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas privalo įspėti apie šį ketinimą, suteikdamas asmeniui galimybę įvykdyti teisėtus reikalavimus, išskyrus atvejus, kai delsimas kelia neišvengiamą pavojų aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno arba kito asmens gyvybei ar sveikatai arba kai įspėti neįmanoma.

5. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas, nekeldamas pavojaus įstatymų saugomoms vertybėms, turi teisę iššauti iš šaunamojo ginklo, kai būtina duoti pavojaus signalą arba išsikviesti pagalbą.

6. Kai nėra neišvengiamo pavojaus aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno arba kitų asmenų gyvybei ar sveikatai, naudoti šaunamąjį ginklą draudžiama:

1) žmonių susibūrimo vietose, jeigu dėl to gali nukentėti pašaliniai asmenys;

2) patalpose, kuriose yra sprogstamųjų ir (ar) lengvai užsidegančių medžiagų, galinčių sukelti pavojų asmens gyvybei ir sveikatai arba visuomenės saugumui.

7. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas, panaudojęs šaunamąjį ginklą ir taip sukėlęs pavojų asmens gyvybei ar sveikatai, turi suteikti asmeniui reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą, pranešti skubiosios pagalbos tarnybų telefonu 112, imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti. Apie aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno panaudotą šaunamąjį ginklą, nedelsiant pranešama tiesioginiam vadovui.

8. Šio straipsnio 1, 2, 3 dalių ir 6 dalies 1 punkto nuostatos netaikomos, kai šaunamasis ginklas naudojamas kaip specialioji priemonė.

9. Šaunamojo ginklo ir šaudmenų išdavimo, saugojimo, laikymo, nešiojimo ar gabenimo tvarką aplinkos apsaugos valstybinės priežiūrą atliekančioje institucijoje nustato aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija.

VI SKYRIUS NEETATINIAI APLINKOS APSAUGOS INSPEKTORIAI

35 straipsnis. Neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai

1. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnams aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą padeda vykdyti visuomeniniais pagrindais veikiantys aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų pagalbininkai – neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai.

2. Neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Aplinkos apsaugos įstatymu, šiuo įstatymu ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais aplinkos apsaugą, neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių veiklą, aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų, su kuriais atlieka šiame įstatyme nustatytas pareigas, nurodymais.

3. Neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių uždavinys – teikti pagalbą aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančiai institucijai ir aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnams.

36 straipsnis. Reikalavimai asmenims, norintiems tapti neetatiniais aplinkos apsaugos inspektoriais

1. Neetatiniais aplinkos apsaugos inspektoriais gali tapti Lietuvos Respublikos piliečiai, sulaukę 18 metų, esantys nepriekaištingos reputacijos aplinkos apsaugos srityje: neturintys teistumo, kuriems per paskutinius vienus metus nebuvo įsiteisėjęs teismo apkaltinamasis nuosprendis už baudžiamuosius nusižengimus aplinkai, kurie per paskutinius vienus metus nebuvo bausti administracinėmis nuobaudomis už teisės pažeidimus aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje, taip pat buvę aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai, kurie nebuvo atleisti už tarnybinius nusižengimus arba nuo kurių atleidimo dienos praėjo daugiau kaip 5 metai, taip pat buvę neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai, kuriems neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių įgaliojimai nebuvo panaikinti pagal šio įstatymo 43 straipsnio 1 dalies 3 ir 5 punktuose numatytas sąlygas arba nuo įgaliojimų panaikinimo dienos praėjo daugiau kaip 5 metai.

2. Asmenys, pretenduojantys tapti neetatiniais aplinkos apsaugos inspektoriais, turi pagal mokymo programą išklausti mokymo kursą ir išlaikyti testą. Šis reikalavimas netaikomas buvusiems (atleistiems ne daugiau kaip prieš 5 metus) aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnams. Neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus mokymo kurso programą ir testavimo tvarką nustato aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija.

37 straipsnis. Įgaliojimų neetatiniam aplinkos apsaugos inspektoriams suteikimas

1. Įgaliojimai neetatiniam aplinkos apsaugos inspektoriams suteikiami 5 metams ir gali būti pratęsimi kas 5 metus. Prieš suteikiant neetatiniam aplinkos apsaugos inspektoriams įgaliojimus, tikrinama, ar asmens žinios (vertinant šio įstatymo 36 straipsnio 2 dalyje nurodyto testo rezultatus), kvalifikacija ir reputacija atitinka neetatiniam aplinkos apsaugos inspektoriui keliamus reikalavimus. Ar asmenys, pageidaujantys tapti neetatiniais aplinkos apsaugos inspektoriais, atitinka šiame įstatyme nustatytus reikalavimus, patikrinimo, įgaliojimų neetatiniam aplinkos apsaugos inspektoriams suteikimo ir pratęsimo tvarką nustato aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija.

2. Įgaliojimai neetatiniam aplinkos apsaugos inspektoriams suteikiami ir pratęsimi aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens sprendimu. Neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus įgaliojimus patvirtinančius pažymėjimus išduoda aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija. Neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus pažymėjimo formą tvirtina aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija.

38 straipsnis. Neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių veiklos organizavimas ir vertinimas

1. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija organizuoja neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių veiklą, renka, sistemina ir analizuoja informaciją apie neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių veiklos rezultatus, vertina neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių veiklos efektyvumą ir atitiktį keliamiems reikalavimams, rengia kvalifikacijos tobulinimo mokymus.

2. Neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai yra atskaitingi aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančiai institucijai.

3. Aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija nustato neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių pareigų atlikimo, įskaitant veiklos saugos ir sveikatos apsaugos užtikrinimą atliekant pareigas, ir kvalifikacijos tobulinimo mokymų tvarką, veiklos vertinimo kriterijus, elgesio taisykles.

39 straipsnis. Neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių pareigos

1. Neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai, tikrindami, ar asmenys laikosi aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, privalo:

1) pastebėję daromą aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą, nedelsdami pranešti aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančiai institucijai, pagal šiame įstatyme neetatiniams aplinkos apsaugos inspektoriams nustatytas teises imtis priemonių užkirsti pažeidimui kelią, nustatyti aplinkybes, liudytojus ar suteikti kitokią pagalbą pažeidimą tiriantiems aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnams;

2) pranešti aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančiai institucijai apie pastebėtus aplinkos užteršimo, gyvūnų žuvimo, augalijos naikinimo, ekologinių pokyčių atvejus ir dalyvauti likviduojant padarinius;

3) užfiksavę aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimą, aplinkos apsaugos valstybinės priežiūrą atliekančios institucijos nustatyta tvarka perduoti aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnams pažeidimo įrodymus.

2. Neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai atlikdami pareigas privalo laikytis teisės aktų reikalavimų, visuotinai priimtinių elgesio ir etikos normų, gerbti ir užtikrinti žmogaus teises ir laisves, laiku ir tiksliai atlikti aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos ir aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų pavestas užduotis, vykdyti teisėtus aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų nurodymus.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytų pareigų atlikimo tvarką nustato aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija.

40 straipsnis. Neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių teisės

1. Neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai savarankiškai (nedalyvaujant aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnui) turi teisę:

1) reikalauti, kad asmenys laikytųsi aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, nutrauktų daromus aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimus;

2) fiksuoti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimus, vaizdo fiksavimo ir (ar) įrašymo priemonėmis fiksuoti asmenis, įtariamus darant ar darančius aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus, šių asmenų veiksmus ir jų transporto priemones;

3) aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimų prevencijai aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos nustatyta tvarka ne mažiau kaip po 2 neetatinius aplinkos apsaugos inspektorius patruliuoti, tai yra vykdyti neetatiniam aplinkos apsaugos inspektoriumi pavestas užduotis užtikrinant aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimų prevenciją aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno nustatytoje teritorijoje ir (ar) maršrutuose.

2. Neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai kartu su aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnais turi teisę:

1) patekti į visų įmonių, įstaigų, organizacijų, ūkių, karinių dalinių, pasienio ruožo, privačias teritorijas ir jose esančius objektus (statinius, įrenginius, patalpas), kitus ūkinės veiklos objektus atliekant aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų pavestas užduotis aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimams išaiškinti ar jų padariniams likviduoti. Į tikrinamo fizinio asmens gyvenamąsias patalpas be fizinio asmens sutikimo turi teisę patekti, kai šio įstatymo 12 straipsnyje nustatyta tvarka gautas teismo leidimas;

2) tikrinti asmenų dokumentus, suteikiančius teisę naudoti gamtos išteklius;

3) padėti aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnams atlikti kontrolinius pirkimus; reikalauti asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų pažeidėjo asmens tapatybei nustatyti.

3. Neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai, kurie yra žvejybos ar medžioklės plotų naudotojai ar juridinių asmenų, kurie yra žvejybos ar medžioklės plotų naudotojai, nariai ar darbuotojai, vadovaudamiesi šio įstatymo 39 straipsnio 3 dalyje nurodyta tvarka, turi teisę naudojamuose žvejybos ar medžioklės plotuose, vykdant medžioklės ar žvejybos ploto naudotojui įstatymuose nustatytas pareigas, savarankiškai (dalyvaujant ne mažiau kaip 2 neetatiniams aplinkos apsaugos inspektoriams) tikrinti asmenų dokumentus, suteikiančius teisę naudoti gamtos išteklius.

4. Neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai pareigas atlieka aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos nustatyta tvarka koordinuojami aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno.

41 straipsnis. Neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių skatinimas

Neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai, pasižymėję gerais veiklos rezultatais vykdant šiame įstatyme įtvirtintas pareigas, taip pat aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų nurodymus, gali būti paskatinti padėka ir (ar) apdovanoti aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos nustatyta tvarka.

42 straipsnis. Neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių socialinės garantijos

1. Neetatiniam aplinkos apsaugos inspektoriumi valstybė išmoka vienkartinę pašalpą, jeigu jam atliekant neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus pareigas buvo padarytas kūno sužalojimas, dėl kurio jam nustatytas:

1) iki 15 procentų dalyvumo lygis – 60 bazinių socialinių išmokų dydžio;

2) 20–40 procentų dalyvumo lygis – 50 bazinių socialinių išmokų dydžio;

3) 45–55 procentų dalyvumo lygis – 40 bazinių socialinių išmokų dydžio.

2. Neetatiniam aplinkos apsaugos inspektoriumi žuvus atliekant neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus pareigas, jo šeimos nariams (sutuoktiniui, partneriui, sugyventiniui, nepilnamečiams vaikams (įvaikiams), iki jiems sukaks 18 metų, taip pat vyresniems vaikams (įvaikiams), jeigu jie mokosi pagal bendrojo ugdymo programą, pagal formaliojo profesinio mokymo programą pirmajai kvalifikacijai įgyti ar studijuoja aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės studijų formos programą (įskaitant ir akademinį atostogų laikotarpį), – iki jiems sukaks 24 metai, mirusiojo vaikams (įvaikiams), vyresniems kaip 18 metų, jeigu jie pripažinti asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. pripažinti neįgaliaisiais ar iki 2005 m. birželio 30 d. – invalidais) iki 18 metų, žuvusiojo (mirusiojo) vaikams, gimusiems po jo mirties, tėvui (įtėviui), motinai (įmotei)) išmokama lygiomis dalimis 120 bazinių socialinių išmokų dydžio vienkartinė pašalpa.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyje nurodytos pašalpos nemokamos, jeigu:

1) neetatinis aplinkos apsaugos inspektorius žuvo ar susižalojo darydamas tyčinę nusikalstamą veiką;

2) neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus žūtis ar susižalojimo priežastis – apsvaigimas nuo alkoholio, narkotinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų;

3) neetatinis aplinkos apsaugos inspektorius nusižudė, kėsinosi nusižudyti ar tyčia susižalojo;

4) neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus žūtis ar susižalojimo priežastis – transporto priemonės vairavimas neturint teisės ją vairuoti arba perdavimas ją vairuoti asmeniui, apsvaigusiam nuo alkoholio, narkotinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų, arba neturinčiam teisės vairuoti;

5) neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus sveikata sutriko ar jis mirė dėl ligos ar kitų veiksnių, nesusijusių su inspektoriaus pareigų vykdymu;

6) dėl neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus sužalojimų atliekant pareigas nenustatytas sumažėjęs dalyvumo lygis;

7) neetatinis aplinkos apsaugos inspektorius žuvo ar susižalojo dėl savo kaltės – netinkamai atlikdamas inspektoriaus pareigas.

4. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytos pašalpos išmokamos aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos nustatyta tvarka.

43 straipsnis. Neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių įgaliojimų panaikinimas, sustabdymas ir atsakomybė

1. Neetatiniam aplinkos apsaugos inspektoriumi įgaliojimai panaikinami ir (ar) nepratęsimi:

1) jo prašymu;

2) jeigu jis ilgiau kaip vienus metus neatlieka neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus pareigų;

3) dėl neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus vardo pažeminimo ar aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos diskreditavimo;

4) jeigu jis nebeatitinka šio įstatymo 36 straipsnyje nustatytų reikalavimų;

5) jeigu jis netinkamai atlieka neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus pareigas, viršija jam suteiktus įgaliojimus, piktnaudžiauja suteiktais įgaliojimais, vykdo su neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus statusu nesuderinamą veiklą, sukeliančią interesų konfliktą atliekant neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus pareigas.

2. Neetatiniam aplinkos apsaugos inspektoriaus įgaliojimai sustabdomi:

1) jo prašymu – prašyme nurodytam laikotarpiui;

2) jeigu atliekamas tyrimas dėl jo veiksmų viršijus suteiktus įgaliojimus ar jais piktnaudžiaujant, netinkamai atliekant pareigas ar su neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus statusu ir pareigų atlikimu nesuderinamos veiklos, sukeliančios interesų konfliktą atliekant neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus pareigas, – atliekamo tyrimo laikotarpiui;

3) jeigu jis įtariamas padaręs nusikaltimą, baudžiamąjį nusižengimą aplinkai, administracinį nusižengimą aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje, – iki baudžiamojo proceso pabaigos arba nutarimo administracinio nusižengimo byloje įsiteisėjimo, arba administracinio nurodymo įvykdymo.

3. Atvejus, kada laikoma, kad neetatinis aplinkos apsaugos inspektorius vykdė veiklą, nesuderinamą su neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus statusu, pažemino neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus vardą ar diskreditavo aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančią instituciją, nustato aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija.

4. Neetatiniam aplinkos apsaugos inspektoriumi įgaliojimai sustabdomi ir panaikinami aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens sprendimu. Neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių įgaliojimų sustabdymo ir panaikinimo tvarką nustato aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

44 straipsnis. Asmenų teisės ir pareigos

1. Asmenys šiame įstatyme, Viešojo administravimo įstatyme nustatyta tvarka turi teisę apskųsti aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos ir aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų veiksmus ir (ar) neveikimą.

2. Asmenys privalo sudaryti visas būtinas sąlygas aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnams aplinkos apsaugos valstybinei priežiūrai atlikti, paklusti aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų ir neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių teisėtiems reikalavimams.

45 straipsnis. Atsakomybė už įstatymo pažeidimus

1. Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnai, nesiimantys veiksmų, užtikrinančių aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančiuose teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų laikymąsi, ar viršijantys jiems suteiktus įgaliojimus, traukiami teisiniu atsakomybės įstatymų nustatyta tvarka.

2. Asmenys už neteisėtą aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno tarnybinio pažymėjimo, tarnybinės uniformos su aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų skiriamaisiais ženklais, atskirų jos dalių ar aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų skiriamųjų ženklų ar aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno tarnybinio ženklo naudojimą atsako įstatymų, reglamentuojančių atsakomybės taikymą už neteisėtą aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno tarnybinio pažymėjimo, tarnybinės uniformos su aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų skiriamaisiais ženklais, atskirų jos dalių ar aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnų skiriamųjų ženklų arba aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūno tarnybinio ženklo naudojimą, nustatyta tvarka.“

2 straipsnis. Įstatyme nustatyto galiojančio teisinio reguliavimo *ex post* vertinimas

1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija atlieka šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyame Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros įstatyme nustatyto teisinio reguliavimo, susijusio su aplinkos apsaugos valstybine priežiūra, poveikio *ex post* vertinimą (toliau – *ex post* vertinimas).

2. Atliekant *ex post* vertinimą, nustatoma, kokį poveikį šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyame Aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros įstatyme nustatytos priemonės, susijusios su aplinkos apsaugos valstybine priežiūra, turėjo aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos pažangos indeksui, gyventojų, prisidedančių prie aplinkos saugojimo, dalies pokyčiui.

3. *Ex post* vertinimo laikotarpis – 3 metai nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos.

4. *Ex post* vertinimas turi būti atliktas iki 2029 m. gegužės 2 d.

3 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2025 m. gegužės 2 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, aplinkos ministras ir aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos vadovas iki 2025 m. gegužės 1 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

3. Iki šio įstatymo įsigaliojimo pradėtos patalpų, įrenginių ir kitų objektų plombavimo, privalomųjų nurodymų davimo, įvykdymo terminų pratęsimo, vykdymo užtikrinimo, neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių testavimo, kvalifikacijos tobulinimo mokymų organizavimo, neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių įgaliojimų sustabdymo ir panaikinimo procedūros baigiamos pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusį teisinį reguliavimą.

4. Kituose teisės aktuose vartojamą sąvoką „aplinkos apsaugos valstybinė kontrolė“ atitinka sąvoka „aplinkos apsaugos valstybinė priežiūra“, sąvoką „aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdanči institucija“ atitinka sąvoka „aplinkos apsaugos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija“,

sąvoką „aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas“ atitinka sąvoka „aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros pareigūnas“.

5. Kituose teisės aktuose pateiktos nuorodos į Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymą reiškia nuorodas į Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės priežiūros įstatymą.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

IGYVENDINAMI EUROPOS SAJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva [2001/18/EB](#) dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką ir panaikinanti Tarybos direktyvą [90/220/EEB](#), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu [\(ES\) 2019/1381](#).
2. 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva [2004/35/EB](#) dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu [\(ES\) 2019/1010](#).
3. 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva [2005/35/EB](#) dėl taršos iš laivų ir sankcijų už pažeidimus įvedimo su pakeitimais, padarytais 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva [2009/123/EB](#).
4. 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas [\(EB\) Nr. 1907/2006](#) dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą [1999/45/EB](#) bei panaikinantis Tarybos reglamentą [\(EEB\) Nr. 793/93](#), Komisijos reglamentą [\(EB\) Nr. 1488/94](#), Tarybos direktyvą [76/769/EEB](#) ir Komisijos direktyvas [91/155/EEB](#), [93/67/EEB](#), [93/105/EB](#) bei [2000/21/EB](#), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2024 m. gegužės 16 d. Komisijos reglamentu [\(ES\) 2024/1328](#).
5. 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas [\(EB\) Nr. 1272/2008](#) dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiantis ir panaikinantis direktyvas [67/548/EEB](#) bei [1999/45/EB](#) ir iš dalies keičiantis Reglamentą [\(EB\) Nr. 1907/2006](#) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2023 m. balandžio 25 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu [\(ES\) 2023/1434](#).
6. 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas [\(EB\) Nr. 1221/2009](#) dėl organizacijų savanoriško Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos (EMAS) taikymo, panaikinantis Reglamentą [\(EB\) Nr. 761/2001](#) ir Komisijos sprendimus [2001/681/EB](#) bei [2006/193/EB](#), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2023 m. birželio 21 d. Komisijos reglamentu [\(ES\) 2023/1199](#).
7. 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas [\(EB\) Nr. 66/2010](#) dėl ES ekologinio ženklo, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. spalio 24 d. Komisijos reglamentu [\(ES\) 2017/1941](#).
8. 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva [2010/75/ES](#) dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2024 m. balandžio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva [\(ES\) 2024/1785](#).
9. 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas [\(ES\) Nr. 649/2012](#) dėl pavojingų cheminių medžiagų eksporto ir importo su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2023 m. birželio 16 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu [\(ES\) 2023/1656](#).
10. 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas [\(ES\) 2017/852](#) dėl gyvsidabrio, kuriuo panaikinamas Reglamentas [\(EB\) Nr. 1102/2008](#) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu [\(ES\) 2024/1849](#).
11. 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas [\(ES\) 2019/1021](#) dėl patvariųjų organinių teršalų su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2023 m. gegužės 30 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu [\(ES\) 2023/1608](#).

12. 2024 m. vasario 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas [\(ES\) Nr. 2024/573](#) dėl fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva [\(ES\) 2019/1937](#) ir panaikinamas Reglamentas [\(ES\) Nr. 517/2014](#).

13. 2024 m. vasario 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas [\(ES\) 2024/590](#) dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų, kuriuo panaikinamas Reglamentas [\(EB\) Nr. 1005/2009](#).
